

Per què els casos reiterats de corrupció van arrossegar el PSOE a la derrota electoral i, en canvi, sembla que són un element sense importància, fins i tot beneficiós, per al PP?

Els orígens de l'hegemonia popular

Potser es pot negar la primera afirmació. Els casos reiterats de corrupció no van dur el PSOE a la derrota electoral. No va passar el 1993, quan la corrupció era a la fase més intensa, ni el 1996, quan el PSOE va perdre de poc i Aznar va haver de pactar amb el PNB i CiU per a formar govern. L'ensulsiada socialista a terres valencianes té uns altres orígens. Va començar el 1995 i per una raó doble: primer, per la feina política del PP, que va saber atreure l'electorat d'UV i dotar el Partit Popular d'una consistència real a la terra –i no ser una mera superestructura estatal, com fins aleshores–; segon, per una evasió permanent de la tasca política per part del PSPV, tancat en una lluita pel botí de càrrecs disponibles i no per ampliar la base popular del seu partit.

Aquesta premissa sobre la prehistòria de l'hegemonia del PP a terres valencianes ens permet de respondre la pregunta des d'una òptica política. En realitat, la manera com s'ha abordat aquesta qüestió és sostinguda per la perspectiva moral. S'al·ludeix a la immoralitat generalitzada de la dreta: la cort de Camps sembla plena de polítics corruptes, però són els nostres corruptes, i coses per l'estil. Crec que aquesta resposta és limitada, equivocada i perversa.

Limitada, perquè no arriba a diferenciar entre l'ús *legal* del poder –derivat de l'ús discrecional dels recursos, destinat a beneficiar els pròxims, els

José Luis Villacañas

Catedràtic de filosofia a la Universitat Complutense de Madrid. Del 1999 al 2003 va ser director general del Llibre de la Generalitat Valenciana

amics i els clients– i l'ús il·legal i corrupte del poder en benefici privat del polític. El primer, que se sosté sobre una forma d'entendre la tasca política, molt discutible però eficaç, és el que ofereix al PP la seva hege-

Álvaro Pérez, responsable de l'empresa Orange Market, l'eix del cas Gürtel.

monia. Per això un electorat nombrós pot considerar que *Gürtel* és un accident superestructural, quelcom que ve de Madrid, mentre pugui gaudir dels beneficis *legals* del poder proper. Això ha passat també amb el PSOE a Andalusia durant tres dècades.

És equivocada perquè no identifica el veritable motiu psíquic d'aquest suport: que en època de crisi és massa costós de fer una autocrítica que impliqui identificar allò que s'ha fet malament, quan el nombre dels qui han actuat així ha estat molt gran. Com que no hi ha un lideratge clar que ofereixi una explicació de la crisi i una alternativa, hom prefereix continuar amb la il·lusió que la crisi no és tan profunda. Mentre hi hagi una continuïtat d'actors, no únicament s'evita haver d'exercir l'autocrítica, sinó que es viu en la il·lusió que els bons temps no se n'han anat del tot. Aquesta il·lusió compartida és una realitat política, al·lucinatòria, però eficaç.

En tercer lloc, aquella resposta és perversa perquè impedeix que el PSPV conegui les seves obligacions polítiques i continua en la confusió que els seus vots li vindran des d'una valoració moral pròpia d'un votant escandalitzat. La clau que la gent continuï votant el PP és que no veu la tasca política del PSPV, perquè no rep explicacions persuasives, promeses fiables ni alternatives de dividends pel seu vot, millors que els miserables beneficis que reparteix *de facto* el PP.

Les tres raons es reforcen recíprocament i ens donen un índex de la realitat política d'un poble, davant la qual la indignació moral és una mentida ulterior.

“Un electorat nombrós pot considerar que la trama ‘Gurtel’ és un accident, una cosa que ve de Madrid”